

hans første Tale egentlig oprindelig kun var møntet paa, hvad der kunde gavne Gejstligheden og Kirken, og ikke handlede, om det var store, almenbetingte Samsundspørgsmaal, som vel kunde stilles ved Siden deraf og komme i Betragtning. Men var der i den ærede Ministers Udtalelse kun lidt Haab for Præstelønningsloven, er der endnu mindre Haab for Lovforslaget om Præsteembedernes Besættelse i de Udtalelser, som den højtærede Minister er kommen med i Dag. Han har stillet sig saa reserveret over for Forslaget, at han ikke godt kan stille sig mere reserveret. Den højtærede Minister mener, at det er uheldigt at forlade det Princip, at Præsterne vælges af den, der har Forsorgen for Menigheden, og lade Valget gaa over til Menighederne selv. Det er de øverste Autoriteter, der skulle have Forsorg for Menigheden, men hvorfor skal Menigheden være i en saadan Ummyndigheds Tilstand? Det kan jeg ikke forstaa. Nu ere vi dog komne ind paa, at have saa megen Frihed som vel muligt paa alle andre Omraader, navnlig i Retning af selv at baretage vore økonomiske Interesser, hvorfor maa vi da ikke have den samme Frihed over for de aandelige Interesser, ja over for det, som af mange betragtes som en ren Saligheds Sag? Hvorfor skulle vi der staa under et aandeligt Formynderstaa? Det vil dog vist nok de fleste indrømme er i højeste Grad uheldigt. Jeg kan heller ikke se, at de Indvendinger, der ere gjorte om, at Flertallet kunde komme til at tyrannisere Mindretallet, kunne have nogen væsentlig Betydning. Som alt fremhævet har man jo nu Frihed til Sognebaandsløsning, man har jo Valgmenigheder at søge til, og Følgen er da, at man ikke vil søle sig nær saa krykket, selv om Valget er gaaet en imod. Jeg kan derfor ikke finde, at disse Indvendinger kunne komme særlig i Betragtning. At de politiske Hensyn skulde kunne spille noget ind her, kan jeg da heller ikke antage. Jeg vil tværtimod sige, at efter min Opfattelse ville vi være meget mere sikre imod, at de politiske Hensyn komme til at spille en Rolle, naar Menigheden selv faar Indflydelse paa Valget af sin Præst, end naar den højtærede Minister indstiller og besætter. Thi det tør vi vel nok sige hinanden her, at det er jo ved alle Embedsbesættelser saa, at man helst foretrækker en, der sympatiserer med Autoriteterne, med Regeringen; det gør man i Reglen, og jeg gad set, om den højtærede Minister vilde vælge en Præst, der har vovet dristigt at udtale sin oppositionelle Stilling over for Regeringen under de Grundlovskampe, vi have haft i de senere

År — jeg tvivler meget om, at en saadan Præst vilde faa et Embede. Og paa andre Omraader gaar det lige saa; kun højt taget de rent politiske indifferente vilde under de Forhold efter min Mening komme i Betragtning, naar det gælder om at besætte et Embede. En Mand, der har vovet at indtage en oppositionel Stilling mod det høje Ministerium har meget vanskeligt ved at komme i Betragtning ved Besættelse af et Embede. Ja, man har jo end ogsaa Eksempler paa, at saadanne Embedsmænd have faaet deres Afsted, efter at de have indtaget en oppositionel Holdning over for Regeringen. Jeg tror, at vi vilde være ganske anderledes betryggede, naar Menigheden selv fik Valget af sin Præst. Vi have Eksempler paa, at en Præst, som er Højremand, og en Stolelærer, som er Venstremand, religiøst findes begge to, ere fulgte ad til kirkelige Møder i Sognet og have været i den allerbedste Foritaelse. Hvor der er virkelig kirkeligt, aandeligt Høre ville de politiske Spørgsmaal ikke stille de religiøse Meningsfæller ad, det er min Overbevisning. Jeg var for et Par Maanedes siden til en Begravelse, hvor der blev begravet en meget radikal venstrefindst Stolelærer, men en meget religiøs Mand; Talen blev holdt af en meget radikal Højremand, men en meget religiøs Præst, og disse Mænd have trods deres forskellige politiske Standpunkt virket sammen i flere År til stor Opbyggelse for Menigheden i kirkelig Retning. — Det eneste, den højtærede Minister kunde tænke sig at gaa med til, var Halls Forslag, som gaar ud paa, at Menighederne maa vælge, naar de kunne vælge enstemmig, alt saa naar alle Stemmer falde paa en Mand, (tal han anes for valgt). Ja, denne Enstemmighed tvivler jeg rigtig nok paa nogen Sinde kommer til Stede. Jeg kender et Eksempelovre fra Lolland, hvor en Godsejer tilbød sine Fæstere at sælge alle Bøndergaardene og Huse til meget rimelig Betaling, naar de blot kunde blive enige, og det viste sig, at de kunde blive enige allesammen — kun een Gaardmand, som havde gaaet fra Begyndelsen, rejste i sidste Øjeblik Betæneligheder, og dermed var Enigheden brudt, og alle disse Fæstere fik ikke overdraget paa disse gunstige Billaar. Men det mærkelige var, at Aaret efter fik denne ene Gaardmand sin Gaard overdraget netop paa disse samme Betingelser. Det skulde være underligt, om der, naar der nu var Tale om et enstemmig Valg af en Kandidat til et Præsteembede i et Sogn, ikke skulde kunne findes en eller anden, som skulde kunne lade sig bevæge til at bryde denne Enighed. Jeg vil ikke sige,